

OOSTFRONTIERS, benaming voor de enkele duizenden Vlamingen die tijdens de Tweede Wereld-

oorlog in de rangen van het Duitse leger tegen de Sovjet-Unie streden.

Reeds in de zomer van 1940, dus nog voor de Duitse inval in Rusland, poogde de Waffen-SS onder de Vlaamse jeugd te ronselen, echter met weinig succes. Het uitbreken van het Duits-Russisch conflict bracht de leidende instanties van de collaborerende fracties ertoe een wervingscampagne op touw te zetten. De oorlog werd voorgesteld als een kruistocht tegen het bolsjewisme en voor de verdediging van Europa en van de christelijke waarden. In juli 1941 werd een Vlaamsch Legioen opgericht en op 6 augustus vertrok het eerste contingent van 405 vrijwilligers (voor driekwart afkomstig uit het Verdinaso) naar Duitse opleidingscentra. De legioensoldaten droegen het uniform van de Waffen-SS en legden de eed van trouw aan Hitler af. De Duitse overheid beloofde hun Vlaamse aard en godsdienstige overtuiging te eerbiedigen.

Spoedig bleek nochtans, dat de Vlaamse vrijwilligers aan een systematische verduitsing blootgesteld werden en dat de katholieken onder hen in hun geloofsbelevens gehinderd werden door de SS-leiding. In oktober 1941 deelde Staf de Clercq, leider van het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV), mee dat reeds 4.000 leden van zijn Dietsche Militie-Zwarte Brigade zich voor het legioen hadden aangemeld. In de winter 1941-'42 werd het legioen, als onderdeel van de tweede gemotoriseerde SS-infanteriebrigade, bij het Svir-offensief in de sector Leningrad ingezet. Op 4 december 1941 vielen de eerste Vlaamse doden bij Tichwin. Op 22 februari 1942 sneuvelde Reimond Tollenaere, die zich als commandant-generaal van de Dietsche Militie-Zwarte Brigade bij de eerste vrijwilligers gemeld had. In maart berichtte het Duitse legercommuniqué over wapenfeiten van het legioen. In de zomer van 1942 verwekte de voortschrijdende verduitsing een groeiende malaise in de VNV-leiding, die haar steun aan de werving begon te verminderen en ten slotte nagenoeg stillegde.

De invloed van de DeVlag en van de Algemeene SS werd zo nog groter. Toen een jaar later vernomen werd dat het legioen zijn Vlaamse naam zou verliezen om op te gaan in de zesde vrijwilligers-SS-stormbrigade Langemarck, lokte dit bij een groep oostfronters, gekazerneerd te Breslau, een openlijk protest uit. De „rebellencub" werd echter door de Duitsers geïsoleerd en het verzet vond geen weerklank. De Langemarck-brigade nam aan diverse gevechten deel. In oktober 1944 ging ze over in de 27ste vrijwilligers-SS-pantsergrenadierdivisie Langemarck, een slecht bewapende en onvoldoende getrainde eenheid, waarin ook leden van de Vlaamse Wacht, de Organisation Todt, de NSKK (Nationalsozialistisches Kraftfahrer Korps) en Vlaamse collaborateurs die bij de bevrijding van België over de Rijn vluchtten, opgenomen werden. De divisie werd in de Eifel gelegerd, maar zou niet meer ingezet worden. Uit haar werd wel de Vlaamse Kampfgruppe Schellong gevormd, die naar Pommeren gezonden werd, waar ze in februari 1945 betrokken was bij de bloedige achterhoedegevechten ten oosten van Stettin. Het aantal Vlaamse soldaten dat werkelijk aan het oostfront gestreden heeft, wordt op ruim 15.000 geraamd.

Na de oorlog werden de oostfronters door het Belgische gerecht streng veroordeeld; sommigen wer-

Vlamingen !

Laat Uwe feldgraue kameraden
in het Legioen en de Waffen-SS
niet in den steek !

Strijdt met hen

**tegen het Bolsjewisme !
voor Europa !
voor Grootgermanje !
voor Uwe Heimat !**

Meldt U nog heden voor het Vrijwil-
ligerslegioen Vlaanderen of voor de

W a f f e n - S S

bij het

Ersatzkommando Flandern der

W a f f e n - S S

ANTWERPEN

Koningin Elisabethlei 22

omdraaien a. u. b.

den terechtgesteld, anderen verbleven jarenlang in de gevangenis. Aan Vlaamse zijde is het een twistvraag gebleven, of de veroordeling van de oostfronters wettelijk gerechtvaardigd was, aangezien ze niet de wapens tegen België hadden opgenomen, maar tegen een staat waarmee België in 1939 de diplomatieke betrekkingen verbroken had en die dus niet als bondgenoot beschouwd kon worden. De vonnissen steunden op de besluitwet van 17 december 1942, uitgevaardigd door de Belgische regering te Londen, met terugwerkende kracht, maar de rechtsgeldigheid van die tekst is door niet weinigen aangevochten. Overigens is het een feit dat vele oostfronters, vooral in de beginperiode, het uniform uit „idealisme” aantrokken.

LITERATUUR : *Vlamingen aan het Oostfront I Het Vlaams Legioen* (1973).

MANU RUYSS